

Ammattikorkeakouluille Green Campus -toimintamalli?

[Virkkula Outi](#)

8.12.2014 ::

Metatiedot

Nimeke: Ammattikorkeakouluille Green Campus -toimintamalli?

Tekijä: Virkkula Outi

Aihe, asiasanat: ammattikorkeakoulut, kampukset, kestävä kehitys, korkeakoulut, yhteiskuntavastuu, yliopistot

Aihe, luokitus: 50.1

Tiivistelmä: Suomen Kestävän kehityksen toimikunnan Yhteiskuntavastuuhaaste tuo ammattikorkeakoulujen toimintaan selkeitä vastuullisuuden tavoitteita ja edistämisen painetta. Useassa ammattikorkeakoulussa kestävä kehitys työhön on sitouduttu vähintään visio- ja strategiatasolla, ja noin puolet hyödyntää toiminnassaan erilaisia ympäristöjärjestelmiä tai -ohjelmia. Green Campus -malli on osoittautunut hyväksi ratkaisuksi yliopistoissa. Toiminta- ja ajattelumalli integroi kestävyuden näkökulmaa organisaation perustehtäviin ja edellyttää konkreettisia tekoja, osaamisen näyttöjä. Lisäksi Green Campus omaa vahvaa viestinnällistä ja profiloitumisen potentiaalia.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamäärä: Julkaistu 2014-12-08

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014111746339>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Virkkula, O. 2014. Ammattikorkeakouluille Green Campus -toimintamalli?. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 23. Hakupäivä 8.12.2014.

<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014111746339> (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014111746339>).

Ammattikorkeakoulujen kestävä kehityksen painotukset ja aktiviteetit vaihtelevat. Edelläkävijät ovat sitoutuneet erilaisiin konkreettisiin järjestelmiin ja toimintamalleihin. Useimmat osoittavat vastuullisuuttaan strategia- ja arvotasolla. Ammattikorkeakoulujen olisi luontevaa sitoutua Green Campus -malliin, jossa koulun oma toimintaympäristö

toimisi monialaisena osaamisen näyttämönä ja pilotointiympäristönä.

Vastuun kantoa yhteiskuntasitoumuksella

YK:n koulutuksen merkitystä korostava kestävä kehityksen vuosikymmen (2005–2014) on päättymässä [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#). Uusia, kansainvälisiä tavoitteita pohditaan jo, jotta jatkosta päästäisiin sopuun vuoden 2015 aikana. Keskeisiksi kestävä kehityksen asioiksi ovat nousemassa eriarvoisuuden vähentäminen, kestävä kulutus- ja tuotantotavat sekä rauhanomainen yhteiskuntakehitys [\[2\] \(#cite-text-0-1\)](#). Suomen Kestävä kehityksen toimikunta teki mielenkiintoisen avauksen vuoden 2014 alussa. Se laati uuden strategiapaperin sijasta kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ja haastoi mukaan kaikki yhteiskunnalliset toimijat, kuten yritykset, yhteisöt, järjestöt ja korkeakoulut. [\[3\] \(#cite-text-0-2\)](#) Toimikunta linjasi valtakunnallisesti kahdeksan keskeistä kestävä kehityksen työn tavoitetta (taulukko 1) ja avasi julkisen tietokannan toimenpidesitoumusten tallentamiseksi.

Taulukko 1. Suomen kestävä kehityksen toimikunnan asettamat yhteiskuntasitoumuksen [\[3\] \(#cite-text-0-2\)](#) tavoitteet

Tavoite	Sisältö, avainsanoja
1 Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin	Mahdollisuus terveyteen, koulutukseen ja työllistymiseen, korkea koulutustaso, kestävä kehityksen näkökulma opetussisällöissä
2 Vaikuttavien kansalaisten yhteiskunta	Demokratia, osallistuminen, monikulttuurisuus ja läpinäkyvyys

3 Työtä kestävästi	Korkea työllisyysaste, vihreä talous, osaamisen ja yrittäjyyden tukeminen, työhyvinvointi
4 Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt	Kestävät ja turvalliset yhdyskunnat, kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet, lähidemokratia, viihtyisä ja terve elinympäristö
5 Hiilineutraali yhteiskunta	Energiatehokkuus, uusiutuvat energiamuodot ja –järjestelmät, liikenneratkaisut, vähähiilisyys
6 Resurssiviisas talous	Kestävät ja kilpailukykyiset ratkaisut, resurssitehokkuus, uudet liiketoimintamallit, puhdas teknologia, biotalous, uusiutuvat energiat
7 Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat	Ekologinen jalanjälki, luonnonvarojen säästävät valinnat, kestävät palvelut ja tuotteet, aineeton kulutus
8 Luontoa kunnioittava päätöksenteko	Monimuotoisuuden arvostus, ohjaus, ekosysteemipalvelut ja hyvinvointi, kannustimet

Yhteiskuntasitoumus saattaa kuulostaa vapaaehtoisuutta ohjaavalta asiakirjalta vailla konkreettisia toimia tai vaatimuksia. Kiinnostavaksi toimikunnan ratkaisun tekee se, että Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on sopimuskautta 2013–2016 koskevassa korkeakouluohjauksessaan ottanut sitoumuksen huomioon ja pyytänyt ammattikorkeakouluilta (yhteensä 24) ja yliopistoilta (yhteensä 14) suunnitelmaa yhteiskuntasitoumuksen toimittamiseksi, minkä toimeenpanoa ministeriö tulee seuraamaan. Lisäksi SITRA (Suomen itsenäisyyden juhlarahasto) on perustanut asiantuntijajaneelin arvioimaan ja haastamaan yhteiskuntasitoumuksen edistymistä. Tällä hetkellä ainoat sitoumustietokannassa korkeakoulusektoria edustavat ovat Hankenin kauppakorkeakoulu, Metropolia-ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia [\[4\] \(#cite-text-0-4\)](#). Muiden oppilaitosten, koulutuskuntayhtymien sekä kunta- ja yrityssektoritoimijoiden sitoumuksia sen sijaan löytyy runsaasti.

Konkreettiset ratkaisut kestävyiden edistämässä

Huolimatta korkeakoulujen näkymättömyydestä tietokannassa, monissa korkeakouluissa tehdään aktiivisesti hyviä kestävä kehityksen tekoja vaihtelevin sitoumuksin. Taulukkoon 2 on listattu ne ammattikorkeakoulut, jotka hyödyntävät konkreettisia järjestelmiä tai raportointimalleja kestävä kehityksen työn osoittamiseksi ja työn jatkuvuuden varmistamiseksi. Strategioissa avatut profiili, visiot ja arvopainotukset on jätetty listauksesta pois. Lisäksi taulukon lopussa esitellään yliopistojen ratkaisuja.

Taulukko 2. Valitut työkalut kestävä kehityksen työssä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa (Green Office [\[5\] \(#cite-text-0-5\)](#), Reilun kaupan korkeakoulu [\[6\] \(#cite-text-0-6\)](#), ISO14001 tai muu)

Korkeakoulu	Green	Reilun kaupan	ISO14001 Muu

Korkeakoulu	Office	korkeakoulu	ISO14001 muu
Arcada	X		
Diakonia-amk		X	
Haaga-Helia amk	X		
Jyväskylän amk	X		
Karelia-amk	X		
Kymenlaakson amk			Yhteiskuntavastuu-raportti
Metropolia-amk	X		
Mikkelin amk			Ympäristöohjelma 2015
Yrkehögskolan Novia		X	X
Oulun amk			X Ympäristöohjelma 2015
Saimaan amk			Yhteiskuntavastuu-raportti
Savonia-amk			Yhteiskuntavastuu-raportti (ed. v. 2011)
Turun amk			
Aalto yliopisto	X		Green Campus, Vastuullisuus-raportti
Helsingin yliopisto	X	X	
Itä-Suomen yliopisto	X	X	
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	X		X Green Campus
Tempereen yliopisto		X	Ekokampus, Kestävän kehityksen -raportti

Ammattikorkeakouluista 13:ssa (54 %) on sitouduttu ympäristöjärjestelmiin, -ohjelmaan tai yhteiskuntavastuuraportointiin, jotka asettavat vaatimuksia ja edellyttävät kestävä kehityksen työltä systemaattisuutta. WWF:n koordinoima Green Office on verraten nopea rakentaa, vaivaton hallinnoida, ja on viestinnällisesti vahva tunnusmerkki. Green Officen tavoitteissa korostuu käytännönläheisyys, kuten jätteen syntymisen ja paperin kulutuksen vähentäminen ja seuranta sekä ympäristöystävälliset hankinnat. Omista kulutusluvuista raportoidaan WWF:lle kerran vuodessa ja toimisto käydään paikan päällä tarkastamassa joka kolmas vuosi. [\[7\] \(#cite-text-0-7\)](#) Myös Reilun kaupan -arvonimi tunnetaan. Korkeakoululle arvonimen saaminen tarkoittaa ensin erityisesti kahvin ja teen vaihtamista Reilun kaupan valikoimaan, mutta myös jatkuvaa parantamista, kuten toimintaan sitoutumista ja tuotevalikoiman laajentamista sekä Reilun kaupan teemaviikkoon osallistumista. Arvonimi myönnetään vuodeksi kerrallaan. [\[8\] \(#cite-text-0-8\)](#)

Kansainvälisesti akkreditoitu ISO14001-ympäristöstandardi edellyttää organisaatiolta edellisiä järjestelmiä mittavampia tekoja, mutta toimii säännöllisine auditointineen tehokkaana johtamisen

ja perustoimintojen (opetus, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyö, muut arkipäivän toiminnot) kehittämisen välineenä. Kestävän kehityksen toimintaohjelmassa ammattikorkeakoulun vastuut, teot ja tavoitteet on seikkaperäisesti avattu ja niiden toteutumista myös seurataan. Tämä tarkoittaa, että myös opetusta ja tutkimus-, kehitys-, ja innovaatiotyötä arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti kestävän kehityksen näkökulmasta. Green Office ja Reilun kaupan -arvonimi eivät edellytä tätä. Muun muassa Mikkelin ammattikorkeakoulun ympäristöohjelma on sidoksissa organisaation laatujärjestelmään [\[9\] \(#cite-text-0-9\)](#), ja toisaalta Kymeen ammattikorkeakoulu soveltaa raportoinnissaan Global Reporting Initiative -ohjeistoa [\[10\] \(#cite-text-0-10\)](#).

Pikainen läpileikkaus yliopistojen kestävän kehityksen ja yhteiskuntavastuun sitoutumiseen osoittaa, että verraten samat ratkaisut ovat käytössä. Toisaalta usea yliopisto on lähtenyt rakentamaan kestävän kehityksen työtään Green Campus -toimintamallin kautta, mikä yhdistää monia pohjoismaiden yliopistoja. Kampustyön edistämiseksi ja vahvistamiseksi on perustettu kansainvälinen Nordic Sustainable Campus Network [\[11\] \(#cite-text-0-11\)](#), ja tyypillisesti sitä tehdään jonkun (tai usean) ympäristöjärjestelmän tukemana (esimerkiksi Green Office tai ISO14001), mikä tuo toiminnan tarkasteluun tarvittavaa kehittämisen painetta.

Aalto yliopisto on esittänyt tavoitteekseen olla Suomen johtava kestävä yliopistokampus vuonna 2020, ja on käynnistänyt Otaniemen kampukselleen muun muassa kaupunkiviljely-hankkeen sekä energiomavarainen Otaniemi 2030 -kilpailun [\[12\] \(#cite-text-0-12\)](#). Lappeenrannan teknillinen yliopisto (LUT) on tullut kampustyöstään kansainvälisesti palkituksi [\[13\] \(#cite-text-0-13\)](#) ja se edistää aktiivisesti muun muassa erilaista sähköistä liikkumista (hybridiautot, sähköskootterit ym.) osana vihreän energian ja teknologian tutkimustyötään. LUT:in sitoutuminen Green Campus -toimintamalliin vaikuttaa siihen, että omia perustehtäviä toteutetaan kestävyden näkökulmasta ja eri pilotointeja hyödynnetään myös omassa toiminnassa. Merkityksellistä on myös se, että LUT:in ravintopalveluissa (Sodexo) on siirrytty käyttämään pelkkiä luomujauhoja. [\[14\] \(#cite-text-0-14\)](#)

Kestävä kampusmalli myös ammattikorkeakouluihin

Korkeakoulujen kestävän kehityksen työn analyysi osoitti, että useimmissa ammattikorkeakouluissa ekologinen tai sosiaalinen vastuullisuus on avattu vähintään visio-, strategia- tai arvotasolle. Vaikuttavuus saavutetaan kuitenkin konkreettisilla teoilla ja sitoutuminen johonkin järjestelmään ja raportointitraditioon on kannatettavaa. Eri työkalut tuovat kestävän kehityksen toimintaan rytmiä, todellisia tavoitteita, aikarajoja ja systemaattisuutta. Lisäksi ammattikorkeakoulujen profiili käytäntöön orientoituvana toimijana edellyttää myös itse tekoja. Huolimatta siitä, että merkittävät yhteistyökumppanit löytyvät organisaation ulkopuolelta (esimerkiksi maakuntien elinkeino- ja yrityselmästä), olisi erittäin luontevaa, että myös ammattikorkeakoulujen kampukset toimisivat nykyistä vahvemmin erilaisina monialaisina yhteiskuntavastuun osaamisen näyttämöinä ja pilotointiympäristöinä. Löytyväthän kestävän kehityksen toimikunnan asettamat uudet tavoitteet jo nyt monen opinnäytetyön ja hankkeen sisällöistä.

Green Campus tarkoittaa kampuksella tapahtuvan opetus- ja kehitystyön jäsentämistä kestävän kehityksen tekoina, ja niiden hyödyntämistä nykyistä monitasoisempina profiloitumisen mahdollisuuksina. Esimerkiksi Oulun ammattikorkeakoulun Kotkantien kampuksen hajautetun ja uusiutuvan energiantuotannon opetus- ja kehittämisympäristö erilaisine pilotointeineen toimii konkreettisena osaamisen areenana ja sen viestinnällinen potentiaali on vahva. Aurinkosähköjärjestelmän vähittäinen laajentaminen kampusten katoille on seuraava luonteva kehitysaskel. Lisäksi kampusten kattopinta-alaa voitaisiin hyödyntää viherkattoina, vihreän infrastruktuurin innovatiivisina kokeilukenttinä. Sitovathan viherkatot muun muassa hulevettä,

pienhiukkasia ja hiilidioksidia sekä ehkäisevät meluisuutta. Kampusajattelu edellyttääkin ammattikorkeakoululta laaja-alaista vastuullisuuteen orientoitumista ja osallistumista, ja se on viestinnällisesti tehokas strateginen valinta.

Lähteet

1. [^Framework for the UN DESD International Implementation Scheme. 2006. UNESCO Education Sector. Hakupäivä 25.9.2014.](#)
<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001486/148650E.pdf>
2. [^Kestävän kehityksen tavoitteet koskevat myös Suomea. 2014. Ympäristöministeriön, ulkoasianministeriön ja Suomen kestävän kehityksen toimikunnan tiedote 4.9.2014. Hakupäivä 25.9.2014.](#)
[http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Kestavan_kehityksen_tavoitteet_koskevat_\(31031\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Kestavan_kehityksen_tavoitteet_koskevat_(31031))
3. [^abKestävän kehityksen yhteiskuntasitoutus. Hakupäivä 25.9.2014.](#)
http://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Kestava_kehitys...
4. [^Sitoumukset 2050.fi. Kestävän kehityksen toimenpidesitoumukset. Hakupäivä 26.11.2014.](#)
<http://sitoumus2050.fi/>
5. [^Green Office -toimistot. Julkishallinto. Hakupäivä 28.9.2014.](#)
<http://wwf.fi/vaikuta-kanssamme/greenoffice/toimistot/>
6. [^Reilun kaupan korkeakoulut. Hakupäivä 28.9.2014.](#)
<http://www.reilukauppa.fi/tulemukaan/korkeakoulut/reilun-kaupan-korkeakoulut/>
7. [^Mikä Green Office. Hakupäivä 18.11.2014.](#)
<http://wwf.fi/vaikuta-kanssamme/greenoffice/mika-green-office/>
8. [^Reilu kauppa - Korkeakoulut. Hakupäivä 18.11.2014.](#)
<http://www.reilukauppa.fi/tulemukaan/korkeakoulut/>
9. [^Kestävämpi Mamk. Ympäristöohjelma 2011 – 2015. Hakupäivä 30.9.2014.](#)
http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds...
10. [^Kymen ammattikorkeakoulu. Yhteiskuntavastuuraportit. Hakupäivä 30.9.2014.](#)
<http://www.kyamk.fi/Kyamk/Yleistietoa/Vastuuraportit/>
11. [^Nordic Sustainable Campus Network. Hakupäivä 30.9.2014.](#)
<http://nordicsustainablecampusnetwork.wordpress.com/about-nscn/>
12. [^Aalto yliopisto. Kestävä kehitys. Hakupäivä 19.11.2014.](#)
<http://www.aalto.fi/fi/about/strategy/sustainability/>
13. [^Voitto kotiin – LUT ykköseksi kansainvälisessä ISCN-kilpailussa. Hakupäivä 1.10.2014.](#)
http://www.lut.fi/uutiset/-/asset_publisher/h33vOeufOQWn/content...
14. [^Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Green Campus - Vihreitä edistysaskelia. Hakupäivä 19.11.2014.](#)
<http://www.lut.fi/green-campus>